

ÖZ

Yazar	: Şamil BALCI
Üniversite	: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi
Anabilim Dalı	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bilim Dalı	: Maliye Anabilim Dalı
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	: XVI + 111
Mezuniyet Tarihi	: / / 2014
Tez Danışmanları	: Yrd. Doç. Dr. Aziz BOSTAN

DIŞ BORÇLAR VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ: KIRGIZİSTAN ÜZERİNE BİR İNCELEME

Gelişmekte olan ülkeler ekonomik konumlarından dolayı, gelişme aşamasında ülkede sermaye birikimi ve tasarrufların yetersiz olması nedeniyle, dış kaynağa gereksinim duyarlar. Sermaye birikimi ve tasarrufları az olan bir ülkenin ödemeler dengesinde sürekli açıklar meydana gelmektedir. Sermaye birikimini sağlamak, tasarrufları artırmak ve ödemeler dengesindeki açıkları kapatmak için dışarıdan sağlanan kaynaklar geçici bir süre için çözüm yolu olmuştur. Gelişmekte olan ülkelerin en temel amaçları arasında kendi ekonomik gelişimini kendi kaynaklarını kullanarak gerçekleştirebilmesidir. Bu nedenle, dışarıdan sağlanan kaynakların verimli olup olmaması gelişme açısından önemli rol oynamaktadır.

Dış borçların sürdürülebilirliği sorunu 1980 yılının dış borç krizi yılları olarak anılmasına neden olan gelişmekte olan ülkelerin yaşadıkları borç krizleridir. ABD ve Almanya gibi gelişmiş ülkelerin gelişmekte olan ülkelere sağladığı borçları geri alamamaları nedeniyle, yaşadıkları cari işlemler dengesi açıklarının ve bu ülkelerin ekonomilerine olumsuz etkisi ile gündeme gelmiştir.

Dış borcu olan bir ülkenin borçlarını ödeyebilir olması durumunda dış borcunun ve dış politikasının sürdürülebilir olduğu anlamına gelmektedir. Ülkenin dış borç stokunun GSMH oranının uzun dönemde sabit kalması borç alan ülkenin borçlarını ödeyebilir durumda olduğunu göstermektedir.

Çalışmanın amacı, Kırgızistan'ın dış borçlarının sürdürülebilir olup olmadığını test etmektir. Bu amaç doğrultusunda 1994-2013 yılları arasında Kırgızistan'da makroekonomik göstergeler literatürde sürdürülebilirlik ile ilgili yapılmış olan çalışmalardan esinlenerek gerekli oranlamalar yapılarak yorumlanmıştır. Ayrıca yine Kırgızistan'ın gelecek altı yıl içerisinde dış borçların sürdürülebilirliğini test etmek amacıyla zaman serisi kullanılarak regresyon analizi en küçük kareler yöntemi kullanarak, GSMH, İhracat ve Dış Borç verileri tahmin edilmiştir.

Çalışmada elde edilen ampirik bulguların yardımıyla, Kırgızistan'ın literatürde işaret edilen risklilik sınırları aşmadığını ve orta derecede borçlu konumunda olarak dış borçların sürdürülebilir olduğunu gösterilmeğe çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dış Borçlar, Kırgızistan, Dış Borçların Sürdürülebilirliği

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Даярдаган	: Шамил БАЛЖЫ
Университет	: Кыргыз – Түрк «Манас» Университети
Багыты	: Финансы
Иштин сыпаты	: Магистерская диссертация
Беттердин саны	: XVI + 111
Бутуру датасы	: / / 2014
Илими Жетекчи	: П. Доц. Док. АЗИЗ БОСТАН

КЫРГЫЗСТАНДА СЫРТКЫ КАРЫЗДАР ЖАНА АЛАРДЫН УЛАНТАЛЫШЫ

Карыз – жалпысынан алганда төлөө жоопкерчилигин туюндурат. Тийешелүү адабияттарда карыз түшүнүгү мамлекеттик карыз, мамлекеттик кредит маанисинде колдонулат. Көңүл бура турган маанилүү нерсе карыз менен кредиттин эки башка нерсе экенин эске алуу. Кредит – кайтарып берүү максатында мурун алынган экономикалык баалуулукту мезгили келген учурда пайызы менен кайтарып төлөнгөн нарк болсо, мамлекеттик карыз – мамлекет же мамлекеттик мекеме – уюм тарабынан кайтарып төлөп берүү шарты менен алынган экономикалык баалуулук болуп саналат. Карыздар негизинен пайызы менен алынган менен, пайызы жок алынган да карыздар болушу мүмкүн. Карыздарды кредиттерден айырмалаган негизги өзгөчөлүк – карыздын пайызы болбошу дагы ыктымал.

Тышкы карыздын туруктуулугу маселеси 1980 – жылдардагы өнүгүп келе жаткан өлкөлөрдүн карыз кризисинен улам актуалдуу боло баштаган. АКШ жана Германия өндүү өлкөлөр берген карыздарын кайтарып ала албай, экономикаларына олуттуу зыяндар келтирилген, натыйжада тышкы карызды башкаруу жана анын туруктуулугу маселеси күн тартибине койулган.

Бул изилдөөнүн негизги максаты көз карандысыздыгын алган күндөн тарта Кыргызстандын тышкы карызынын туруктуулугун талдоо болуп саналат. Кыргызстандын тышкы карыздарынын туруктуулун тест кылуу үчүн регрессиялык анализ колдонулган. 1994-2013-жылдар аралыгындагы тышкы карыз көрсөткүчтөрү, ИДП жана экспортко байланыштуу маалыматтар колдонулуп, 2014-2019-жылдар

арасында бул көрсөткүчтөрдүн прогнозу жасалды. Көрсөтүчтөргө таяна турган болсок Кыргызстан келечектеги жылдарда тышкы карызы аз өлкөлөрдүн катарында болот.

Ачык С#зд#р: Тышкы карыз, Кыргызстан, Тышкы карыздын туруктуулугу

КРАТКОЕ СОДЕРЖАНИЕ

Автор	: Шамиль БАЛДЖЫ
Названия ВУЗа	: Кыргызско – Турецкий университет «Манас»
Направление	: Финансы
Тип диссертации	: Магистерская диссертация
Количество страниц	: XVI + 111
Год окончания учебы	: / / 2014
Научный руководитель	: П. Доц. Док. АЗИЗ БОСТАН

ПРИЕМЛЕМОСТЬ ВНЕШНЕГО ДОЛГА НА ПРИМЕРЕ КЫРГЫЗСТАНА

Внешние источники необходимы для улучшения экономического положения развивающихся стран по причине их процесса развития и нехватки капитала и сбережений. Необходимо пояснить причины, по которым происходит накопление и сбережение капитала, а так же платежного баланса в стране. В развивающихся странах было найдено временное решение с целью накопления капитала и сбережений и покрытия дефицит платежного баланса - использование ресурсов внешних источников. Основными целями развивающихся стран должно стать использование своих собственных ресурсов для экономического развития. Таким образом, решение о необходимости использования ресурсов, предоставляемых извне играет важную роль с точки зрения экономического развития .

Устойчивая проблема внешней задолженности и долгового кризиса 1980года, называют причиной долгового кризиса развивающихся стран. Развитые страны, такие как США и Германия давали в долг развивающимся странам и не получив возврат долга они испытывали дефицит текущих счетов и это негативно сказалось на экономике этих стран.

Необходимо отметить, что внешняя политика будет устойчивой, если внешний долг страны выплачен. Соотношение внешнего долга страны к ВВП будет оставаться стабильным в долгосрочной перспективе при условии, что заемщик может оплатить долг.

Цель исследования данной диссертации состоит в том, что бы выявить является ли внешний долг Кыргызстана устойчивым. Для этого были рассмотрены показатели макроэкономических исследований в соответствующей литературе в период с 1994-2013 в Кыргызстане, а так же сделаны необходимые корректировки. Более того, был проведен анализ устойчивости внешнего долга Кыргызстана с использованием регрессионного анализа временных рядов с использованием метода наименьших квадратов, ВВП, экспорта и внешней задолженности по оценочным данным на следующие шесть лет.

С помощью эмпирических данных, полученных в этом исследовании, было доказано, что Кыргызстан превышает границы умеренного риска в отношении к внешнему долгу.

Ключевые слова: Внешний долг, Кыргызстан, экономическая приемлемость внешнего долга

ABSTRACT

Author	: Shamil BALCI
University	: Kyrgyzstan – Turkey Manas University
Department	: Finance
Type of Dissertation	: Master's thesis
Number of Pages	: XVI + 111
Graduation Date	: / / 2014
Supervisors	: Asst. Prof. Dr. Aziz BOSTAN

EXTERNAL DEBT SUSTAINABILITY IN THE EXAMPLE OF KYRGYZSTAN

In order to strengthen its economic situation, as well as to accumulate capital and savings, developing countries need external sources. This happens due to the phase of development and lack of capital and savings. It is necessary to explain the reasons for which the accumulation of capital and savings takes place, as well as the balance of payments in the country. In developing countries, a temporary solution was found for the purpose of capital accumulation and savings and cover current account deficit. It is the use of external resources. The main objectives of developing countries should be to use their own resources for economic development. Thus, the decision on the need to use resources provided from the outside plays an important role in terms of economic development.

Stable external debt problem and the debt crisis of the 1980's are caused by the debt crisis in developing countries. Developed countries like the U.S. and Germany lent to developing countries and were not repayment the debt. Because of this they experienced the account deficit and had a negative impact on the economy.

It should be noted that foreign policy will be stable if the external debt is repaid. The ratio of external debt to GDP will remain stable in the long term, provided that the borrower can pay the debt.

The purpose of this thesis is the study that would reveal whether the external debt of Kyrgyzstan is sustainable. For this were considered indicators of macroeconomic research in

the relevant literature in the period 1994-2013 in Kyrgyzstan, and necessary adjustments were made. Moreover, an analysis of debt sustainability in Kyrgyzstan using regression analysis of time series using the method of least squares, GDP, exports and external debt was estimated over the next six years.

Using the empirical data obtained in this study, it was proved that moderate risk in relation to the external debt in Kyrgyzstan exceeds its boundaries.

Keywords: External debt, Kyrgyzstan, External debt sustainability